

Kako spasiti dvorce Hrvatske? Agenda nije samo obnoviti nego održati

Autor: **Ured za blaga & misterije**
31/12/2022, 12:55

Vlasnici, odnosno upravitelji dvoraca diljem Hrvatske postaju svjesniji činjenice da sama građevina okružena parkom koja nudi uslugu pansiona nije dovoljna kako bi privukla posjetitelje.

Potrebno je vezati i drugi sadržaj, bogatije iskustvo kao dodatnu vrijednost koja se nudi posjetitelju pojedine mikrolokacije. U kontekstu obnove dvorca, njegova buduća uloga mora biti osmišljena i planirana u skladu s povijesnom svrhom unutar mikrolokacije.

Poznat izazov

Izazov održivosti dvorca poznat je. Na pitanje kako i u kojem omjeru neki dvorac spaja komercijalne i kulturne sadržaje, različito se odgovara i kako se čini, recept uspjeha nekog dvorca na koncu je mjerljiv i u broju posjetitelja. Godinama traju istraživanja, motrenja, pripreme i prijave raznih projekata na programe sufinancirane sredstvima EU fondova koji povezuju internacionalne partnere unutar prekograničnih suradnji.

Putovanje dvorcima Hrvatske: zašto neki dvorci prosperiraju dok drugi propadaju?

Jedan od osnovnih ciljeva tih programa jest povezivanje kulturnih točaka u zemljama pojedinih regija Europe čime se generira veća vidljivost na proširenoj turističkoj mapi, veća posjećenost, a samim time i prihod koji omogućuje visok stupanj održivosti.

U Europskoj uniji su odavno svjesni potrebe za interdisciplinarnom suradnjom raznih struka s ciljem komercijalizacije kulturne baštine, omogućujući tako široj zainteresiranoj javnosti uživanje i korištenje bogatog kulturnog naslijeđa.

Dok se jedni uređuju drugi propadaju: što se događa s dvorcima Hrvatske?

Diljem zemlje, nalaze se raštrkane tvrđe, stari gradovi i dvorci koji svjedoče životu kakav je bio. Često na dominantnim položajima u prostoru, dvorci predstavljaju vidljiv primjer nepokretne kulturne baštine koja se nalazi u svakom kraju Hrvatske. Priča o svakom od ...

[Nastavi čitati](#)

Blaga & misterije

0

Kako smo do sada vidjeli, ako ne postoji neka imovinsko-pravna prepreka, najveći problem nije obnoviti dvorac zato što znanja, kapaciteti i načini postoje, već ga naposljetku održati jer obnovljeni dvorac bez planiranja komercijalne komponente dostupne širem krugu posjetitelja za desetljeće ili dva može postaje opterećenje u proračunu nekog grada ili općine.

Primjeri obnove

Primjeri moderne obnove ukazuju na trend suvremenog pristupa korištenju kapaciteta obnovljenog dvorca u skladu s njegovom povijesnom ulogom, ali i geografskom mikrolokacijom. Tako izvana obnovljeni u skladu s pravilima konzervatorske struke, iznutra bivaju preuređeni u centre za posjetitelje raznih namjena, muzeje ili galerije, ali i s izraženom komercijalnom komponentom poput

hotelsko-ugostiteljske ponude, suvenirnice, ulaznice za park prirode ili organizacije povijesno-zabavnih manifestacija.

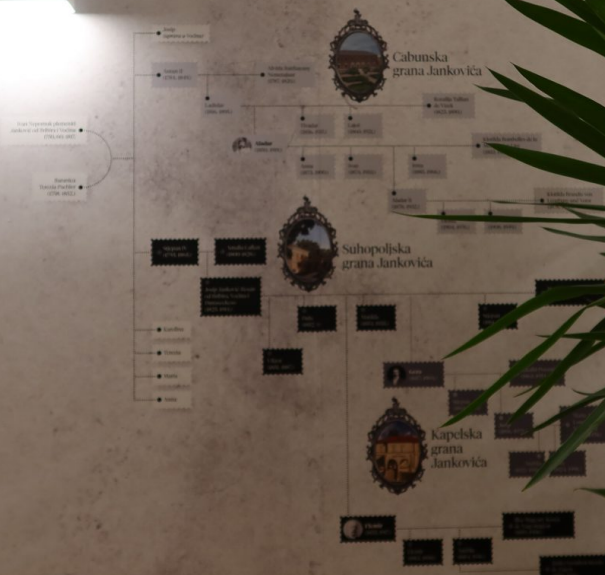

Dvorac Janković u Suhopolju FOTO: Blaga & misterije

Takvi su primjeri dvorac Janković u Suhopolju, gdje je u centar za posjetitelje integriran i smještaj s doručkom, novije proširen dodatnim smještajnim kapacitetima. Ovdje kontinuirano rade na povećanju kvalitete smještaja kroz razna događanja, dodatne sadržaje poput vinarije i saune u podrumskom dijelu te višenamjenske dvorane u prizemlju, ali i mogućnosti organizacije raznih događanja.

Krajem 19. stoljeća *Jankovići se granaju u tri loze*

1 Elemir Janković iz Suhopolja 2 Aladar Janković iz Cabune 3 Geza Janković iz Lukača

Dvorac Janković u Suhopolju FOTO: Blaga & misterije

Uz njega dodatne smještajne kapacitete nudi kurija Janković u Kapela Dvoru kao heritage hotel s četiri zvjezdice, a dodatni kulturni sadržaj se omogućuje u dvorcu Pejačević u Virovitici u kojemu je smješten gradski muzej s novim stalnim postavom „Drveno doba“. Dvorac Janković u Cabuni bi po planiranom završetku obnove polovicom 2023. godine trebao zaživjeti kao Centar za kulturu zdravlja te bi tako zaokružio proces popularizacije kulturno-povijesne mikrolokacije Virovitičko-podravске županije.

Planiranje i integracija

Na trasi dugoj samo 35 kilometara tako možemo pobrojati tri novo obnovljena dvorca, dok je četvrti u procesu obnove županijskim i europskim sredstvima. Ovo omogućuje zadržavanje posjetitelja, održivo iskorištavanje i uživanje u punim potencijalima svakog kulturno-povijesnog dobra te revitalizaciju i inkluziju lokalne zajednice.

Dvorac Janković u Suhopolju, prikaz interaktivnih ruta FOTO: Blaga & misterije

U drugom primjeru, obnova dvorca Trenkovo u Požeško-slavonskoj županiji u samom je začetku. Odobrena su EU sredstva za izradu projektne dokumentacije za obnovu čime bi on postao posjetiteljski centar posvećen barunu Trenku i nova kulturno-turistička destinacija Požeško-slavonske županije te cijele Slavonije, dostupna turistima i široj javnosti. Posjetiteljski centar će objedinjavati kulturne, turističke, prirodne, materijalne i nematerijalne znamenitosti i baštinu bogatih povijesnih zbiljanja i prilika ovog kraja i Trenkovog života.

Dvorac Trenkovo, općina Velika

Bez obzira na to što se dvorac Trenkovo nalazi u južnoj dolini parka prirode Papuk,

unutarnacionalnih projektnih poveznica i prekograničnih suradnji dugoročni opstanak nije zagarantiran.

Omjer sadržaja

Vodeći se činjenicom da dvorac mora imati sadržaje kulturne, ali i komercijalne namjene budući da posjetitelj na lokaciji mora imati priliku potrošiti novac, planiranje razvoja i obnove nekog dvorca uključuje i njegovo pozicioniranje na globalne turističke karte.

Dobar primjer takvog interdisciplinarnog pristupa predstavlja još jedan projekt financiran iz fondova EU. "Mreža živih dvoraca" ima za cilj očuvanje i vrednovanje ljetnikovaca i dvoraca kroz razvoj zajedničke prekogranične turističke ponude te integraciju inovativnih aktivnosti očuvanja i predstavljanja baštine. U Hrvatskoj su u projektu koji je trajao od 1. listopada 2018. do 30. rujna 2021. sudjelovali Stari grad Varaždin, Stari grad Čakovec, Dvor Veliki Tabor, Dvorac Oršić u Gornjoj Stubici (Muzej seljačkih buna), a u Sloveniji Dvorac Rakičan, Dvorac Ptuj i Celjski dvorac.

"Glavna vodilja projekta je osnivanje zajedničke robne marke vezane za dvorce i ljetnikovce, koja će pomoći u boljoj prepoznatljivosti i promociji, sa željom da se isti u zemlji i inozemstvu predstavljaju kao zajednički turistički proizvod po uzoru na dvorce južne Češke i bavarske dvorce. Dvorci su spomenički i kulturno zaštićeni objekti, zbog čega je njihova namjena često rigidno određena, pa su promjene teške i skupe.

Projekt će posvetiti puno pažnje traženju rješenja kako s malim investicijama i modernom IKT opremom popuniti praznine i gradovima udahnuti novi život, a posjetiteljima bolje iskustvo" [stoji na službenoj web stranici projekta](#). Ovim projektom je obuhvaćena kulturna baština prekograničnog područja kao osnovica kvalitetnog iskustva ciljanih skupina kroz sofisticirana tehnološka rješenja, održivi turizam, proširenje i promociju aktualnih turističkih ponuda.

Pravi recept

Postoje različiti primjeri upravljanja nad dvorcima u Hrvatskoj što ovisi o njihovoj namjeni. Zajednički nazivnik svih uspješnih primjera podrazumijeva obnovljen dvorac s planiranom primjerenom komercijalnom ponudom te kulturno-društvenom komponentom, a koja uključuje povijest područja i edukaciju posjetitelja. Najveći izazov stoga predstavlja osmišljavanje stalne sveobuhvatne ponude i dodatnog sadržaja za sve zahtjevniju publiku, a zatim i međunarodni plasman takvog kulturno-turističkog proizvoda.

Nematerijalna kulturna baština jest rezultat međunarodnih prilika kroz povijest pa je logično da ju se međunarodno eksponira i poveže putem raznih (inter)nacionalnih projekata čime se omogućuje njena obnova te dugoročno održanje, zaštita i održivost.

Piše: Ana Mičić

Ovaj članak osmi je dio serijala "Sudbine baštine" koji istražuje načine komercijalizacije kulturne baštine današnjih prostora Republike Hrvatske. Objavljen u okviru programa poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije. **Cijeli serijal moguće je pročitati na ovoj poveznici.**

Želite li doprinjeti nastavku serijala, navesti primjer ili prijaviti slučaj? Obratite nam se preko email adrese tajnistvo@blagamisterije.com.

VIŠE S WEBA

Šok! Pila je 1 žličicu dnevno i smršavjela 52 kg

SRPSKI MEDIJI: Poznatog novinara nasmrtno izgrizli psi

Obnovit ćeš zglobove u 19 min, ako se odvažiš...

Potres 3,5 prema Richteru pogodio okolice Osijeka

KD Autotrolej počinje prodavati karte u autobusima

Fotoklub Rijeka poziva na međunarodni fotografski natječaj

Sponsored by Midas